

Dokumenttyp Rutin	Ansvarig verksamhet Vaccination Värmland	Version 9	Antal sidor 3
Dokumentägare Eric Le Brasseur Utvecklingsledare, Specialist i allmänmedicin	Fastställare Lena Gjevort Hälsa- och sjukvårdsdirektör	Giltig fr.o.m. 2023-09-26	Giltig t.o.m. 2025-09-25

Vaccination mot pneumokocker

Gäller för: Hälsa- och sjukvård, Kommunal vård och omsorg

Bakgrund

Risken att drabbas av pneumokockinfektion är större hos personer 65 år eller äldre samt hos personer med vissa kroniska sjukdomar eller risktillstånd.

Rekommenderad vaccination till riskgrupper

Sedan den 1 december 2022 gäller ett nationellt särskilt vaccinationsprogram. Vaccinationsprogrammet omfattar alla personer som är 2 år eller äldre med vissa sjukdomar eller tillstånd.

Vaccination mot pneumokocker ska också erbjudas till alla det år de fyller 75 år. Om vaccinationen inte genomförs under det året, har personen rätt till en kostnadsfri vaccination vid ett senare tillfälle. *Dessa vaccinationer ska rapporteras till nationella vaccinationsregistret (NVR).*

I Region Värmland rekommenderas vaccination mot pneumokocker även till alla personer som är 65 år och äldre. Dessa vaccinationer ska inte rapporteras till NVR.

Typer av pneumokockvaccin

Det finns två typer av vaccin mot pneumokocker:

- **Polysackaridvaccin** som innehåller antigen från pneumokockbakteriens kapsel, PPV23 (Pneumovax) som skyddar mot 23 serotyper.
- **Konjugerat polysackaridvaccin:** Det finns fyra vaccin med olika antal serotyper. PCV10 (Synflorix), PCV13 (Prevenar 13), PCV15 (Vaxneuvance) och PCV20 (Apexxnar). I Region Värmland är för närvarande PCV10 (Synflorix) upphandlat till barnvaccinationsprogrammet. PCV20 (Apexxnar) har upphandlats nationellt och är godkänt för personer 18 år och äldre.

Pneumovax innehåller antigen från 23 olika serotyper och inducerar inte T-cellsmedierat immunsvaret och inget immunologiskt minne. Revaccination ger ett liknande antikropsvar som primärvaccination men inte någon boostereffekt.

I konjugerat vaccin (Apexxnar och Prevenar 13) är polysackariden kopplat till ett bärarprotein. Konjugering av ett protein till polysackariden inducerar ett T-cellsmedierat immunsvaret och immunologiskt minne. För rekommendationer om revaccination se flödesschemat i slutet av dokumentet.

Riskgrupper och val av pneumokockvaccin

Riskgrupper delas upp i två grupper, ökad risk respektive mycket hög risk för allvarlig pneumokocksjukdom. I gruppen med mycket hög risk finns även en grupp definierad med särskilt hög risk.

Vilken typ av vaccin som ska ges och intervall om flera doser ges beror vilken riskgrupp personen tillhör. Några riskgrupper är heterogena och det kan behövas en individuell bedömning. För stöd i bedömningen se flödesschema i slutet av dokumentet.

För barn 2-17 år, se Folkhälsomyndighetens rekommendation, *Vaccination mot pneumokockinfektion*

Roller och ansvar

Den vårdenhet som är patientansvarig för en person med mycket hög risk för allvarlig pneumokocksjukdom ska ordinera och genomföra vaccinationen.

Remiss till Vaccination Värmland

Om möjlighet till genomförande av vaccination inte finns på aktuell vårdenhet kan remiss skickas till Vaccination Värmland för vaccination. Ordination och önskat vaccinationsschema ska då anges i remissen.

Remiss till Infektionsmottagningen

Personer som är stamcells- eller organtransplanterade, samt personer som är splenektomerade ska remitteras till Infektionsmottagningen för bedömning och vaccination.

Referenser

[Vaccination mot pneumokockinfektion — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se/om-folkhalsomyndigheten/om-folkhalsomyndigheten/om-folkhalsomyndigheten/vaccination-mot-pneumokockinfektion)

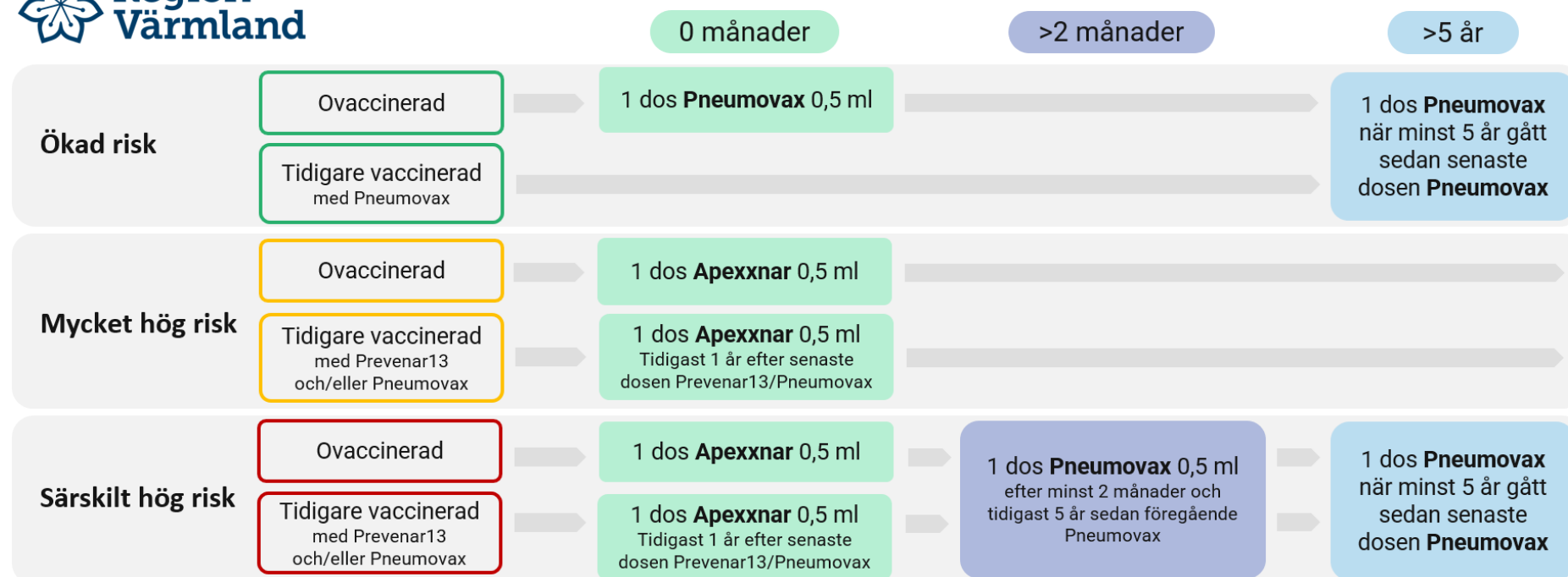
[Vaccinationsprogrammet mot pneumokocker för riskgrupper \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se/om-folkhalsomyndigheten/om-folkhalsomyndigheten/om-folkhalsomyndigheten/vaccinationsprogrammet-mot-pneumokocker-for-riskgrupper)

[Rekommendationer om pneumokockvaccination till riskgrupper \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se/om-folkhalsomyndigheten/om-folkhalsomyndigheten/om-folkhalsomyndigheten/rekommendationer-om-pneumokockvaccination-till-riskgrupper)

Dokumentet är utarbetat av: Eric Le Brasseur Thomas Hollowell Leif Högberg, Birgitta Sahlström

Dokumenttyp Rutin	Ansvarig verksamhet Vaccination Värmland	Version 9	Antal sidor 3
Dokumentägare Eric Le Brasseur Utvecklingsledare, Specialist i allmänmedicin	Fastställare Lena Gjevert Hälso- och sjukvårdsdirektör	Giltig fr.o.m. 2023-09-26	Giltig t.o.m. 2025-09-25

Pneumokockvaccination av vuxna (≥18 år)

Upprepad vaccination med Apexxnar rekommenderas inte, men det kan vara aktuellt att ge Pneumovax enligt schemat ovan. Det saknas information om behovet av revaccination med Apexxnar.

Ökad risk

- Personer som är 65 år eller äldre
- Tillstånd med nedsatt lungfunktion, hostkraft, sekretstagnation
- Kronisk hjärtsjukdom, lungsjukdom, leversjukdom, njursvikt
- Diabetes mellitus
- Personer som har haft invasiv pneumokocksjukdom
- Efter individuell bedömning: Personer med alkohol- eller narkotikamissbruk, rökare, svetsare som utsätts för toxisk rök

Mycket hög risk

- Nedsatt immunförsvar på grund av sjukdom eller behandling, t.ex. stamcells- eller organtransplantation, hematologisk cancersjukdom, lungcancer, cytostatikabehandling eller kraftig immunosupprimerande läkemedelsbehandling
- Nefrotiskt syndrom
- Cochleaimplantat
- Cystisk fibros

Särskilt hög risk

- Anatomisk eller funktionell aspleni/hypospleni
- Likvorläckage
- Gravt nedsatt immunförsvar (efter individuell bedömning)